

PARIISIN KIRJAKAUPPIAS

KERRI MAHER

BAZAR

Kerri Maher

PARIISIN
KIRJAKAUPPIAS

SUOMENTANEET

LAURA KATAJA JA MIKA TIIRINEN

BAZAR

Bazar Kustannus
www.bazarkustannus.fi

Suomentaneet Laura Kataja ja Mika Tiirinen
Englanninkielinen alkuteos *The Paris Bookseller*
THE PARIS BOOKSELLER © 2022 by Kerri Majors.
First published in English by Berkley,
an imprint of Penguin Random House LLC

ISBN 978-952-376-538-2

Bazar Kustannus on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä

Taitto Keski-Suomen Sivu Oy
Painettu EU:ssa

Pour mes amis – lähelle ja kauas, vanhoille ja uusille.

Teitte mahdolliseksi tämän kertomuksen.

*Pariisi on niin kaunis, että se tyydyttää jotakin,
mikä jää Amerikassa aina nälkäiseksi.*

— ERNEST HEMINGWAY

OSA YKSI
1917–20

*Kuuluisuudet eivät syntyneet sellaisiksi.
Jokainen aloittaa tuntemattomana.*

– ADRIENNE MONNIER

LUKU I

Oli vaikea olla tuntematta, että Pariisi oli *se* paikka. Sylvia oli viidentoista vuoden ajan yrittänyt päästä takaisin, sen jälkeen kun Beachin perhe oli asunut siellä hänen isänsä Sylvesterin ollessa latinalaiskorttelin amerikkalaisen kirkon pastori ja hänen itsensä ollessa romanttinen teini-ikäinen, joka ei saanut kyllikseen Balzacista tai valkopapupadasta. Parhaiten hän muisti tuosta ajasta sen, mitä hän tunsu sydämessään kun hänen perheensä täytyi palata Yhdysvaltoihin, sen että Ranskan pääkaupunki oli hilpeämpi kuin mikään muu kaupunki jossa hän oli ollut tai koskaan voisi olla. Se oli jotakin enemmän kuin välkkyvät kaasuvälöt, jotka valaisivat kaupunkia pimeän jälkeen, tai se väistämätön hohtava valkea kivi, josta niin suuri osa kaupunkia oli rakennettu – se oli elämän loistokkuus, joka pulppusi jokaisesta suihkulähteestä, jokaisesta opiskelijatapaamisesta, jokaisesta Luxemburgin puiston nukkenäytelmästä ja Théâtre de l’Odéonin oopperasta. Se oli se, kuinka hänen äitinsä säteili elämää, luki kirjoja ja toimi emäntänä professoreille, poliitikoille ja näyttelijöille, joille hän tarjoili runsaita loistokkaita aterioita kynttilöiden valossa päivällisillä, joilla keskusteltiin henkevästi kirjoista ja maailman tapahtumista.

Eleanor Beach kertoi kolmelle tyttärelleen – Cyprianille, Sylvialle ja Hollylle – että he asuivat maailman harvinaisimmassa ja ihmeellisimmässä paikassa, ja se muuttaisi heidän elämänsä lopullisesti.

Mikään ei ollut ollut sen veroista. Ei julisteiden valmistaminen, puhelimeen vastaaminen ja oville kolkuttaminen Cyprianin, Hollyn ja äidin kanssa Kansallista naisjuhlaa varten New Yorkissa, ei seikkaileminen yksin Euroopassa nauttien torneista ja mukulakivistä monissa muissa kaupungeissa, ei hänen pitkään odotettu ensimmäinen suudelmansa luokkatoveri Gemma Bradfordin kanssa; eivät hänen suosikkiopettajiltaan saamansa kehut.

Mutta täällä hän oli nyt ja todella *asui* kaupungissa, joka oli valloittanut hänen sydämensä.

Sylvia lähti asunnosta ränsistyneenäkin tavattoman kauliissa Palais Royalessa, jossa hän asui Cyprianin kanssa, kulki alas Pont Neufille ja sen yli Seinen toiselle puolelle, hengitti joelta nousevaa tuulta, joka lennätti hänen lyhyet kiharansa kasvoille ja uhkasi sammuttaa hänen savukkeensa. Hän pysähtyi keskelle siltaa ja katsoi itään ihaillakseen Notre Damen katedraalia, jonka symmetriset goottilaiset tornit kehystivät ruusuikkunaa ja vaarallisen hennon näköisiä tukipilareita joiden vahvuus yhä ällistytti häntä – ne olivat pitäneet noita valtavia seinä pystyssä vuosisatojen ajan.

Pian hän oli kiertelemässä latinalaiskortteleiden kapeampia katuja, jotka tuntuivat yhä tutuilta nuoruuden vaeltelujen jälkeen. Vaikka hän hiukan eksyikin, se oli onnekasta, koska hän sai tilaisuuden ihailla Église de Saint-Germain-des-Présia ja kysyä tietä sievältä ranskalaiselta opiskelijalta, joka siemaili café crèmeä jalkakäytävällä olevan kahvilapöydän

ääressä Les Deux Magotissa. Vihdoin hän pysähtyi 7 rue de l'Odéoniin, jossa oli A. Monnier, kirjakauppias.

Madame – *ou, peut-être, mademoiselle?* Monnierin pienen kaupan julkisivu oli maalattu miellyttävällä harmaan sävyllä ja siinä oli hennon värisellä tekstillä omistajattaren nimi suurten näyteikkunoiden yläpuolella. Kun Sylvia työnsi oven auki, yksittäinen kello kilisi iloisesti. Siellä täällä seisoivat ihmisiä kattoon ulottuvien kirjoja täynnä olevien hyllyjen luona; he lukivat ja kävivät läpi kirjanselkiä, mutta kukaan ei puhunut, niin että oli hiljaista kuin tyhjässä kirkossa. Sylviaa yhtäkkiä ujostutti esittää kysymystään ja niinpä hän katseli ympärilleen ja lykkäsi pyyntönsä esittämistä.

Hän oli iloinen päätöksestään, sillä hän löysi joitakin kauniita painoksia ranskalaisista lempiromaaneistaan, ja luki lähes kokonaan novellin *Vers et Prosen* viimeisestä numerosta. Sillä aikaa kauppa heräsi eloon hänen ympärillään. Asiakkaat tekivät ostoksia, jotka saivat kassakoneen kilisemään, ja sisään tuli juttelevia pariskuntia, joiden äänet täyttivät paikan.

Sylvia poimi hyllystä kirjan jota oli tullut ostamaan ja lehden johon oli uppoutunut ja meni tiskille jossa oli suuri messinkikassakone. Sen takana hymyili upea suunnilleen hänen ikäisensä nainen, jolla oli sorjat huulet ja välimerensiniset silmät. Kyyhkynvalkean ihon ja korpinmustien hiusten vastakohtaa oli mahdoton olla katsomatta. Miellensä Sylvia kuuli, kuinka Cyprian olisi moittinut naisen vaatetusta vanhanaikaiseksi, koska hänellä oli maahan ulottuva hame ja ylös asti napitettu pusero, jotka kumpikin tuntuivat liikaakin peittävän hänen kurvikasta vartaloaan, mutta Sylviaa miellytti kaikki tämän naisen ulkonäössä. Hän näytti ihmiseltä, jolle saattoi puhua. Mutta siinä oli

muutakin; Sylvia tunsi vahvaa halua silittää tuon naisen pehmeää poskea.

”Löysitkö... sen mitä sydämesi halasi?” nainen kysyi englantia vahvasti korostaen.

Mitä sydämeni halasi? Sylvia hymyili tyypilliselle ranskalaiselle intohimolle naisen noin vain lausumissa sanoissa ja vastasi ranskaksi: ”Kyllä löysin, vaikka olenkin pettynyt, kun arvasitte etten ole ranskalainen.” Hänellä oli jonkinmoista kielilahjakkuutta; hän puhui sujuvasti kolmea. Hän oli ilahnutunut havaitessaan että hänen korostuksensa teki naiseen vaikutuksen heti, kun hän puhui.

”Mistä olette kotoisin?” hän kysyi tällä kertaa ranskaksi teititellen.

”Yhdysvalloista. Viimeksi asuin Princetonissa, New Jerseyssä, lähellä New Yorkin kaupunkia. Nimeni on muuten Sylvia. Sylvia Beach.”

Nainen löi kätensä yhteen ja huudahti. ”Les États-Unis! Benjamin Franklinin kotimaa! Mutta hän on suosikkini! Olen Adrienne Monnier.”

Sylvia nauroi, koska jotenkin oli täysin järkevää, että tämä sievä tyttö vanhanaikaisissa vaatteissa ihaili erityisesti samaa perustajaisää, joka oli hänenkin suosikkinsa. Mademoiselle tosiaankin; ei vähääkään madame. ”Hauska tutustua, Mademoiselle Monnier. Kauppanne on todella erityinen. Ja minäkin pidän Benjamin Franklinista”, hän myönsi. ”Mutta oletteko lukenut yhtään Hawthornea? Thoreauta? Entäpä *Moby Dick*? Se on yksi suosikeistani.”

Ja he pääsivät vauhtiin. Sylvia sai tietää kaiken siitä, keiden amerikkalaisten kirjailijoiden teoksia oli käännetty ranskaksi ja keiden ei, ja myös sen kuinka vaikea oli saada käsiinsä

englanninkielisiä kirjoja edes kosmopoliittisessa Pariisissa. ”Ja sitä paitsi”, Adrienne myönsi laskien katseensa kainosti lattiaan, ”englannintaitoni ei riitä suuren kirjallisuuden lukemiseen sen alkukielellä.”

”Ehkei vielä”, Sylvia vakuutti hänelle, ja tunsi sydämensä paisuvan ja hehkuvan rinnassaan. Heidän välillään liikkui jotakin, ja se oli enemmän kuin vain kirjat, siitä hän oli varma. Hänen kätensä tuntuivat nihkeiltä.

”Ole hyvä, Adrienne”, kuului laulava ja viehättävä ääni Sylvian takaa.

Hän kääntyi ja näki uskomattoman pienen ja hoikan naisen, jolla oli tuuheat ja lainehtivat punavaaleat hiukset pään päälle koottuina, pukeutuneena samanlaiseen asuun kuin Adrienne, vaikka se näytti aivan erilaiselta hänen hennolla vartalollaan. Hänen sormensa olivat pitkät ja hoikat ja liikkui ilmassa aivan kuin nainen jolle ne kuuluivat ei olisi täysin hallinnut niitä. Mutta kun ne laskeutuivat Adriennen lyhyemmälle ja pulleammalle kädelle, Sylvia näki merkityksen ja tiesi heti, että nuo kaksi naista rakastivat toisiaan.

Ja hän oli luullut flirttailevansa Adriennen kanssa. He olivat jo lipsahaneet tuttavalliseen sinutteluun teitittelyn sijasta.

Se lämpö ja ihailu, joka näkyi Adriennen hymyillessä tälle naiselle, joka nyt seiso i hänen vieressään, repäisi tuskallisen haavan Sylvian sydämeen. Noilla naisilla oli jotakin täällä, yhdessä ja tässä kaupassa. Jotakin, mitä hän oli etsinyt pitkään, mutta ei ollut tiennyt haluavansa – *tarvitsevansa* – ennen kuin näki sen. Oliko se jotakin, mitä hän voisi saada itselleen? Mitä *tämä* edes oli? Sylvia tunsi äkkiä olevansa eksyksissä, poissa tasapainosta tässä ympäristössä: kauppa, naiset, kirjat, muiden asiakkaiden matala sorina.

”Suzanne”, Adrienne sanoi, ”Haluan esitellä uuden ystävämme Sylvia Beachin Yhdysvalloista. Sylvia, tämä on Suzanne Bonnierre, liikekumppanini.”

Sylvia ojensi kätensä liioitellun innokkaasti ja Suzanne näytti huvittuneelta kätellessään. ”Hauska tutustua, neiti Beach.”

”Sylvia mielummin”, hän sanoi. ”Kylläpä teillä on täällä erinomainen kauppa. Niin kodikas ja kutsuva, ja vain parasta tarjolla.” Hän kyllä ihmetteli miksi Suzannen nimi ei ollut kaupan nimessä. No jaa, Sylvia arveli, Monnier ja Bonnierre, vaikka näyttivät ja kuulostivat ihastuttavilta yhdessä, olisi voinut olla liiankin ilmeinen vihje, vaikka Pariisi olikin siinä suhteessa vapaamielinen. Vain jokin päivä sitten Cyprian oli antanut Sylvialle housupuvun ja pukeutunut itse paljettimekkoon, sitten kumpikin oli pannut ylleen pitkän takin metromatkaa varten ja he olivat menneet Edgar-Quinet-kadun uuteen baariin, jossa kaikki asiakkaat olivat naisia, ja joka toisella monokkeli ja nilkkaimet. Paikka näytti ulkopuolelta miltä tahansa paikalliselta juottolalta, pienessä syvennyksessä luki yksinkertaisesti BAR, mutta heti kun he olivat sisällä, paikan äänekäs ja värikäs avoimuus tuntui Sylviasta epämukavalta. Hän oli käsenyt itsensä rentoutua ja nauttia siitä, että oli jossakin, missä sellainen paikka saattoi kukoistaa, jossakin missä hän saattoi ilmaista kiinnostuksen kohteensa täysin rehellisesti ja nainen tweedpuvussa ja lippalakki päässään saattoi laulaa Billy Murrayn sävelmiä; se oli vieläpä lain suojaamaa, koska samansukupuolisten suhteet oli julistettu laillisiksi Ranskan vallankumouksessa. Mutta hän ei nauttinut tunteesta että oli vain yksi herkkupala torilla. Lukija hänessä piti enemmän A. Monnierin hiljaisuudesta ja hienovaraisuudesta.

”Oi kiitos”, Suzanne vastasi. ”En ole koskaan ollut maassanne, mutta olen kuullut ja lukenut siitä monia ihmeellisiä asioita. Se on tietenkin ollut Ranskalle suuri innoituksen lähde.”

”Maassani voi olla monia erinomaisia asioita, mutta olen iloinen että olenkin täällä”, Sylvia vastasi ja hänen mieleensä tulivat heti Comstock- ja vakoilulakien sensuuri, pitkä ja työläs taistelu naisten oikeuksien puolesta ja älytön ajatus alkoholin kieltolaista, joka levisi kulovalkean tavoin. Vaikutti siltä, että ajatukset jotka olivat ennen vaikuttaneet omituisilta, liian oudoilta vakavasti otettaviksi olivat juurtuneet Amerikkaan, kun taas hyvät, vahvat ajatukset, jotka auttaisivat maata edistymään uudelle vuosisadalle, lakastuivat olemattomiin.

”Mekin olemme iloisia että olet täällä”, Adrienne sanoi säteillen.

”Sinun täytyy tulla lukutilaisuuteen tänä iltana”, Suzanne huudahti. ”Rakkaat ystävämme Valery Larbaud ja Léon-Paul Fargue ovat siellä. Ja Jules Romains. Tunnetko nuo kirjailijat?”

”Tietysti tunnen! Olisi kunnia tavata heidät.” Mahdollisuus sai myös Sylvian vatsan kiertämään. *Jules Romains? Vraiment?* Mitä sanottavaa hänellä voisi olla tälle?

”Tule uudestaan kahdeksalta. Emme enää piittaa ilmahyökkäyksistä.”

No niin. Tämän jälkeen hän ei voinut keskittyä Espanjaa koskevaan esseeseensä. Sylvia istui pienen työpöytänsä ääressä Palaisissa ja tunsi pölyn ja laventelin tuoksun, josta hänelle tuli mieleen A. Monnier – sekä kauppa että nainen – ja joka kerta kun hän upotti nenänsä hihoihinsa löytääkseen sen lähteen, se karkasi jonnekin.

Hän ei voinut olla ajattelematta että tämä keskeytys oli taas yksi merkki siitä, että hänestä ei ollut määrä tulla kirjailijaa, siitä huolimatta että kaiken sen lukemisen jälkeen johon hän oli käyttänyt elämänsä, kaikki hänen ympärillään, vanhemmista ja sisarista hänen pitkäaikaisimpaan ystäväänsä Carlotta Wellesiin, olettivat että se hänestä tulisi.

”Sinun sisälläsi on Walt Whitman”, hänen isänsä kertoi hänelle joka kerta kun hän toi kotiin hyvän arvosanan koulu-esseestä. ”Tiedän sen.”

Mutta esseet eivät olleet runoja tai romaaneja. Kun hän yritti kirjoittaa säkeitä tai kertomusta, se meni pieleen. Hän ihaili Whitmania. Yritys olla hänen kaltaisensa – tai vaikkapa Kate Chopinin tai jonkun Brontën sisaruksista – tuntui melkein solvaukselta. Ei auttanut että vanhemmaksi tultuaan hän alkoi pitää enemmän kirjailijoista, jotka onnistuneesti jatkoivat Whitmanin perintöä, laulaen niin yllättävästi itsestään ja maailmasta, että hän joskus luki loppuun heidän teoksensa ja makasi puoli yötä valveilla miettimässä: *Kuinka he tekevät sen? Kuinka he pääsevät sisääni, sulkevat sieluni nyrkkinsä sisään ja ravistavat sitä häkissään?* Etenkin Chopinin *Herääminen* ja myös James Joycen *Taiteilijan omakuva nuoruuden vuosilta*. Voi Luoja, hänen sisimmässään pyöri ja kiehui himo ja ihailu ja kateus kun hän ajatteli kumpaakin noista romaaneista. Se hienostunut rehelliisyys jolla he kuvasivat ruumista ja sen haluja, ja syyllisyyttä ja seurauksia noista haluista, ja käyttivät sanoja muodostamaan hämmentäviä lauseita, joihin sisältyi hahmon sisäisen levottomuuden koko olemus, sai Sylvian hikoilemaan lakanoissaan.

Voisiko hän milloinkaan kirjoittaa niin rohkeasti, tietäessään että hänen syvästi rakastamansa isä, joka oli pappi, lukisi

joka sanan? Oli eri asia että hän hiljaisuudessa hyväksyi sen, että hän jäi vanhaksipiiaaksi, ja ehkä jopa hänen vaivihkaisen sappolaisuutensa – isä ei koskaan ollut yrittänyt saada häntä avioitumaan eikä ihmetellyt hänen ystävyys-suhteitaan naisten kanssa, jotka kuitenkin olivat ulottuneet täysin platonisista harvoin jopa sydäntäsärkevän intiimeihin – kuin sen, että hän kirjoittaisi haluistaan sillä rehellisyydellä, jota hän ihaili siinä uudessa tavassa kirjoittaa, mitä hän oli alkanut nähdä edistyksellisemmissä aikakauslehdissä.

Voisiko hän kirjoittaa omista syvistä toiveistaan vapaasti, hylkäämättä itseään? Voisiko hän auttaa täyttämään lempilehtensä, *The Little Reviewin*, jonka sen toimittaja Margaret Anderson oli julkeasti jättänyt täysin tyhjäksi vuonna 1916, ja julkaissut runsaat kaksikymmentä tyhjää sivua ja pelkän pääkirjoituksen jossa hän sanoi, ettei enää halunnut julkaista *kyllin hyviä* kirjoituksia, kaiken, mitä hän julkaisisi pitäisi olla todellista taidetta. Taidetta joka rakentaisi maailman uudestaan. Ja Sylvia uskoi koko sydämeensä, että se juuri oli taiteen tarkoitus – olla uutta, tehdä muutos, muuttaa mieliä.

Hän muisti äitinsä vastauksen isänsä ehdotukseen Whitmanista: ”Tai ehkä hänestä tulee seuraava Elizabeth Cady Stanton.” Miksi hänen vanhempiansa täytyi löytää hänelle niin suuret saappaat täytettäväiksi? Oliko se heidän syynsä, että hän salaa kadehti Cyprianin menestystä näyttelijänä?

Tavallaan Cyprian oli syy siihen, että he ylipäänsä olivat Pariisissa, joten Sylvia arveli, että hänen pitäisi olla kiitollinen. Hänen sisarellaan oli toistuva rooli suositussa viikoittaisessa elokuvassa nimeltä *Judex*, ja se oli niin tunnettu, että heidät kaksi pysäytettiin säännöllisesti kadulla nimikirjoituksia varten; toisinaan joku jopa pyysi Sylvialta nimikirjoitusta

olettaen että hän oli jonkinlainen tuleva suuruus, joka liikkui loistavan mahtavan tähden seurassa. Sylvia huokasi ja mietti että hänen ja hänen nuoremman sisarensa suhde oli aina ollut tällainen.

Kolmikymmenvuotiaanakin Sylviaa korpesi, että Cyprian saattoi luottaa siihen, että herätti huomiota *ulkonäöllään*, kun hän raatoi kirjastoissa ja työpöytien ääressä ja toivoi että hänen sanansa ja ajatuksensa joskus löydettäisiin.

”Mutta ne ovat aina nuoria miehiä ja pikkutyttöjä”, Cyprian valitti kirjoitettuaan taas nimensä johonkin lautasliinaan tai pahviseen lasinaluseen. ”Missä ovat kaikki *herttuat* ja muut varakkaat ihailijat?”

”Tiedät, että heitä on, sisko kulta. He ovat niitä, jotka lähettävät sinulle Veuvea ja Pernodia Ritzissä.” *Ja joka tapauksessa haluat miesten huomiota vain aseman vuoksi.* Cyprian oli halukkaampi sitoutumaan miehen kanssa kuin Sylvia, joka oli vannonut, ettei solmisi avioliittoa, edes kulissiavioliittoa, joka antaisi hänelle jonkinlaisen valeasun tarvittaessa. Ajatus siitä, että hän liittyisi yhteen miehen kanssa, edes sellaisen, joka mieluummin jakaisi vuoteensa toisen miehen kanssa, ei yksinkertaisesti houkutellut häntä. Hän oli nimittäin pannut merkille, että liittyminen lähes aina merkitsi alistumista. Ja vaikka Sylvia oli yksi niistä hyvin harvoista ihmisistä maan päällä, jotka tiesivät että hänen sisarensa piti enemmän naisten kiintymyksestä, Cyprian mielellään esiintyi osissa, jotka imartelivat häntä, ja joiden avulla hänellä oli varaa Chanelin pukuihin ja italialaisiin kenkiin, mikä osoitti että hän oli perinyt äidiltään mieltymyksen hienoihin tavaroihin.

”Jos vain saisin osan *näyttämöllä*, he lähettäisivät kukkia huoneeseeni”, oli hänen tuttu valituksensa.

Kun Sylvian oli vihdoin aika palata rue de l'Odéonille, hän matkusti metrolla ja käveli sitten Odéon Theaterin edessä olevaa kivettyä pihaa puoli tuntia edestakaisin, poltti ketjussa ja harjoitteli mahdollisia keskustelunaiheita *kuuluisien kirjailijoiden* kanssa, ennen kuin hän sanoi itselleen olevansa hölmö ja marssi Adriennen kauppaan.

Kesäisessä iltahämärässä lampunvalo oli pehmeää ja keskustelu vilkasta. Adrienne ja Suzanne kiertelivät huoneessa, täyttivät laseja, taputtivat selkään, synnyttivät naurua. Etenkin Adrienne – muut vieraat kutsuivat kilvan häntä luokseen. Todellisena kirjojen Hestiana hän oli muuten syventynyt vakavaan keskusteluun pienessä ryhmässä, kun Suzanne esitteli Sylvian Valery Larbaudille ja Jules Romainsille. Molemmat miehet suutelivat häntä kummallekin poskelle aivan kuin he olisivat tunteneet toisensa vuosia. ”Monnier on kertonut meille kaiken sinusta”, Romains valisti häntä. ”Että sinä olet lukija ja nautit amerikkalaisista transsendentalisteista. Mahdatko pitää myös Baudelairesta? Tai samasta aikakaudesta täällä Ranskassa?”

”Voi tietysti. *Fleurs du mal* oli merkittävä kummallakin puolella Atlanttia”, hän vastasi ja paistatteli hänen hyväksymisensä lämmössä. He juttelivat edelleen jonkin aikaa 1800-luvun kirjallisuudesta, ja keskustelu jatkui saumattomasti uusiin romaaneihin ja runouteen, sodan loppumiseen ja Ranskan kirjallisuuden mahdollisuuksiin.

No, ehkä kaikesta siitä lukemisesta on lopulta hyötyä.

Olkapäätä koskettavan käden kevyt kutitus sai Sylvian hyppäämään ja läikyttämään hiukan viiniä lasistaan. *Adrienne*. Sylvia kääntyi Larbaudin ja Romainsin seurasta emäntänsä suuntaan. Tämä hymyili ja suuteli häntä molemmille poskille,

Sylvia vastasi samalla tervehdyksellä, tosin huulet liioitellun tiukkoina.

”Onko sinulla hauskaa, ystävänä?” Sitten Adrienne odottamatta Sylvian vastausta katsoi noihin kahteen mieheen ja sanoi: ”Oletan että olette huolehtineet siitä, että amerikkalainen ystävämme tuntee itsensä tervetulleeksi?”

”Hyvin tervetulleeksi”, Sylvia vakuutti kiireesti kaikille.

”Ja kuten tavallista, Monnier”, sanoi Larbaud, ”olet lisännyt uuden aarten tähän rikkauteen.”

Tuntui mahdottomalta että he olisivat puhuneet hänestä. Tai että hän olisi ollut niin hermostunut vain tuntia aikaisemmin. Sylvia tunsu olonsa kotoisaksi, aivan kuin hänellä olisi ollut koko ikänsä ollut tapana käydä tässä kaupassa. Ja kuitenkin tämä oli kuin jännittävä uusi seikkailu, hyppy päistikkaa tuntemattomaan.

”Älä punastu, rakas Sylvia”, Adrienne nauroi. ”Tiesin, että olit aarre sillä hetkellä kun näin sinut.”

”No, sisareni on näyttelijä, joten pelkään että olen aika lailla tottunut siihen, että hän on se aarre.”

”Näyttelijä?” Romains kohotti kulmiaan. ”Jotakin mitä olemme ehkä nähneet?”

”*Judex*. Se on viikkosarja.”

Miehet nauroivat kovaan ääneen, poskipäät nautitusta viinistä punaisina.

”Älä piittaa heistä”, Adrienne sanoi ja taputti leikkisästi Romainsin käsivartta kun tämä kokosi itseään. ”He ovat pahimpia snobeja. Minäkin rakastan elokuvaa, jopa joitakin vakiodraamoja. En ole nähnyt *Judexia*. Ehkä meidän pitäisi mennä?”

Siinä se oli taas. *Frisson*. Miksi ranskalaisilla oli parhaat sanat vetovoimalle?

”Meidän pitäisi. Cyprian olisi riemuissaan.”

”Suzannekin pitäisi siitä.”

Suzanne. Kuinka olin voinut unohtaa?

Ja kuitenkin hän oli siinä taas, kuin heidän keskustelunsa kutsumana, antoi väljän viipyvän suukon Adriennen poskelle ja tervehti miehiä lämpimästi ja tuttavallisesti – muistutuksia että Sylvia oli uusi tulokas, ulkopuolinen, ja kuinka lämpimästi hänet otettiin vastaan, mikään tästä ei todella kuulunut *hänelle*.

Maailmankuulun Shakespeare and Company -kirjakaupan vaiherikas tarina

Kun nuori amerikkalainen Sylvia Beach avaa Shakespeare and Company -kirjakaupan hiljaiselle pariisilaiskadulle vuonna 1919, hänellä ei ole pienintäkään käsitystä siitä, miten voimakkaasti hänen kirjakaupansa tulee mullistamaan kirjallisuuden tulevaisuuden.

Vasta perustetusta kirjakaupasta tulee nopeasti paljon enemmän kuin vain pelkkä kauppa, ja monet ensimmäisen maailmansodan jälkeisen ajan kirjailijakuuluisuudet, kuten Ernest Hemingway, alkavat pitää sitä kuin toisena kotinaan. Viehättävän kirjakaupan seinien sisällä muodostuvat hiljalleen monet vuosisadan tärkeimmistä kirjailijasuhteista. Kun Sylvia ottaa riskin ja julkaisee James Joycen kiistellyn *Odyseus*-romaanin, Shakespeare and Company päätyy koko kirjallisuusmaailman valokeilaan.

Nousukiito ei voi kuitenkaan jatkua ikuisesti. Henkilökohtaisten ja taloudellisten kriisien keskellä Sylvian täytyy päättää, mitä Shakespeare and Company -kauppa hänelle lopulta merkitsee ja mitä hän on valmis tekemään rakkaan kirjakaupansa vuoksi.

KERRI MAHERIN *Pariisin kirjakauppias* antaa lukijalle pääsyn kenties maailman kuuluisimman kirjakaupan vaiheisiin kuvankauniissa Pariisissa ja saa rakastumaan uudelleen kirjallisuuteen.